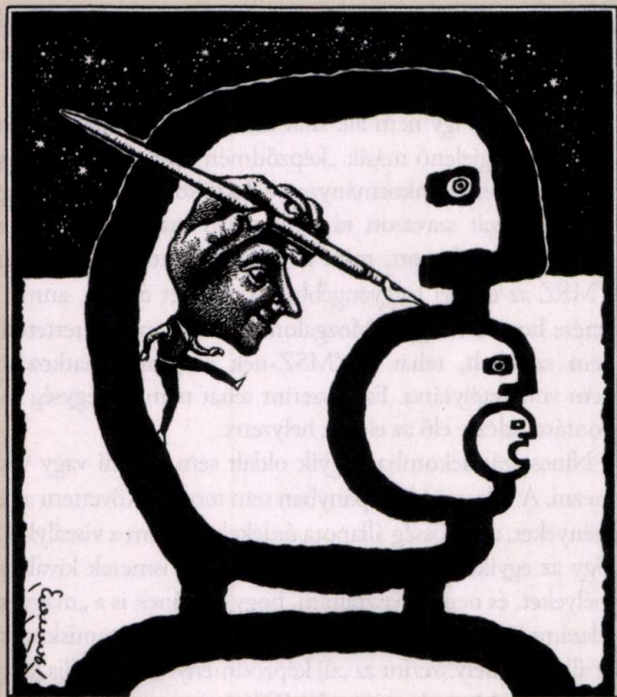

[6] MONDANOM SEM KELL

Mondanom sem kell, okozott egy kis feszültséget, hogy nemet mondtam a barátaimnak. Az történt ugyanis, hogy fotográfus barátaim (elég sokan vannak, hál istennek) meghívtak a Múcsarnokba, ahol a minap nagyszabású kortárs fotográfiai kiállítás nyílt, s ők is, sokakkal együtt, a kiállító művészek között vannak. Általában nagy érdeklődéssel figyelem a hazai fotográfia minden lépését, amennyire erőmből telik, propagálom, recenzélok is, hisz korunk egyik legfontosabb művészetének tartom. Ugyanakkor megfogadtam, hogy amíg az emema nevű képződmény tartja kezében a Múcsarnokot, addig én azt az intézményt elkerülöm. Sem magánemberként, sem kritikusként nem keresem fel, eseményeiről hírt nem adok, úgy teszek, mintha nem létezne. Így aztán fotográfus barátaimnak is, feszengve bár, nemet kellett mondanom.

A feszengést e kényes helyzet okozta. Amelynek lehetett egy olyan olvasata, mintha azt várnám tőlük, hogy ők is negligálják a tárlatot. Vagy legalábbis helyesebbnek tartottam volna, ha távol maradnak.

Többen magyarázkodni kezdtek, hogy ők nem az ememának, hanem a kiállítás köztisztviselőiben álló kurátorának mondtak igent, különben is, ott van az egész szakma, miért épp ők legyenek távol, manapság, amikor

egyre kevesebb a megjelenési lehetőség. Mondtam nekik, hogy mi sem áll távolabb tőlem, hogy ítélkezzem, sőt azt se szeretném, ha az én távolmaradásomban valamiféle demonstrációt látnának, passzív ellenállást vagy effélét, nem több az egyszerű gesztusnál, az is kizárólag magamnak szól. Arra szolgál csupán, hogy én egy kicsit jobban érezzem magam a világban. Ha az embernek az a véleménye, hogy a Fekete-féle magántársaság ilyen helyzetbe hozása, intézményekkel, pénzzel és hatalmi pozíciókkal való mérhetetlen kistafirozása botrány (és nekem bizony ez a véleményem, nem más), akkor az ember, ha megetheti, maradjon távol ettől az egésztől. Ne jelentkezzen tagnak hozzájuk, ne kérjen ösztöndíjat tőlük és ne látogassa az általuk szervezett eseményeket. Magam így járok el, ahogy nem veszek jegyet az Újszínházba sem, nem vásárolok a CBA üzleteiben és nem csápolok Kovács Ákos koncertjein. Hiányom nem fogja megrendíteni egyikük anyagi biztonságát sem (gondoskodik arról a mai kormány), de jelenlétem megrendítené belső békémet. Ezt pedig igyekszem valahogy kivédeni. Nekem s a generációnak nagy rutinja van ebben, az ember szépen ellentartott, nem lépett be a pártba, munkásörségekbe, gárdába, nem lett besúgó és nem exponálta magát tribünökön: lemerült és kibekelt, ahogy Antall József fogalmazott, bár a magam részéről egy percig se gondoltam, hogy megérhetem a rendszer végét, se azt, amit művelek, ellenállás. Lelki higiénia volt, semmi több.

Mint ahogy most is az. Nem tudom, megélem-e ennek a rezsimnek a végét, de azt igen, hogy előbb-utóbb vége lesz. S eltűnik vele az egész Fekete-vircsaft is, csak a szégyen marad a nyomában.

Eörsi István írt arról, milyen kellemetlenül érezte magát, amikor kijött a börtönből, és szembesülnie kellett azzal a ténnyel, hogy barátai, ismerősei már mind megkötötték a maguk paktumát a Kádár-korszakkal, beálltak a sorba, és csak kínos volt nekik egy ilyen figura, aki az elárult forradalomra emlékeztette őket.

Nem vonnék párhuzamot semmiképp. De azért elképzelem, milyen lenne egy efféle nagyszabású kiállítás csupa-csupa üres falakkal.

Na, arra azért elmennék.

Jolsoni András